

ירמיהו יד וט"ו (א)

בשני הפרקים (ירמיהו יד וט"ו) הללו מביא הנביא פרוט של אסון לאומי קשה: בצורת ארוכת שנים. שטף הבצורות הביא לקרבנות רבים בנפש ובטבע, בחיות ובצמחים.

ארץ חקלאית מוכת בצורת היא מתכון לאסון לאומי נוראי.

בימי הנביא, תגובת האוכלוסיה היתה לגלוש לחשבונות נפש, לתיקון הדרכים החברתיים והכל משובץ בתפילות ובקורבנות..

הארוע בו עוסק ירמיהו הוא מיוחד בכך, שהעם חוזר בתשובה להערכתו ומתפלל שלוש פעמים ובכל פעם תפילותיו נדחות. ויתרה מזאת מודע הנביא לכך שעליו להימנע מלהשתתף עם העם בתפילות, כי אין העם ראוי לסנגוריה שלו.

העם מתפלא שה' אינו נעתר להצילו מן האסון, אלא אבינו שהשמים, מתכחש כביכול חלילה לעמו. מדוע הוא, שבחר בעם ישראל, זר לעמו. הם תמהים.

ה' עונה להם בפשטות: אינו רוצה בהם, "לא רצם", לא בתפילותיהם ולא בקורבנותיהם כי הם מי שפנו עורף לה' ועבדו אלילים, על אף האזהרות והאיומים, ששמעו מפי ירמיהו.

העם שעה לנביאי-שקר, שרימו את העם והוליכוהו שולל. לדעת הנביא רימו נביאי השקר האלה את העם והלעיטו אותם בדברי כזב. לדעת ירמיהו הנביאים האלה השקרנים הם האשמים ולא העם שכנראה היה תמים להאמין בדברי כזב.

{אקטואליה של ימינו. העם אינו מבין שהעומדים בראשו מכזבים על ימין ועל שמאל... ועל מרכז. קשה מאד להכיר את גוון הכזב, שיש בפייהם של מפיקי "דמי" מרגליות וזהב של מילות. האמנם קל לזהות זאת???...}

כאשר ה' דוחה את תפילות העם גם עם תחינותיו של הנביא, אנו למדים שהאסון מופיע בהדרגה. אסון הבצורת, שנה אחר שנה, אסון המכה החקלאית ונוסף עליו אסון המלחמה מאויב פולש. הרוצח ומשמיד אדם ובהמה, טבע וצמחים.

ירמיהו טו (א)

מודיע ה' לירמיהו את נחישות החלטתו לא להעתר לתפלות העם ותחינותיו. "וַיֹּאמֶר ה' אֵלַי, אִם-יַעֲמֹד מֹשֶׁה וְשִׁמְוֵאל לְפָנַי, אֵין נִפְשִׁי אֶל-הָעַם הַזֶּה; שְׁלַח מַעַל-פָּנַי, וַיֵּצְאוּ." ה' אומר שאפילו יעמדו המנהיגים הגדולים מירמיהו:

משה- נביא הנביאים

ו- שמואל - ממליך המלכים.

לא יוכלו לסנגר על העם החוטא הזה. והגזרה היא קשה מכל; ארבעה מינים של פורענויות.

החרב, שתפיל חללים, שלא יקברו,

הכלבים שיגררו את הגויות למאורותיהם, את

עוף הטרף שיבוא על הפגרים ואת

בהמות הטרף שישמידו את שאריות החללים.

וכל זאת כעונש לתעלוליו של מנשה בן חזקיהו, שהגביר בעם את עבודת האלילים ודכא את עבודת ה'. מלך שהצטיין ברשעותו בתחום האמוני וכנראה הרבה לרשוע.

{ראוי להפוך קצת בדברי המדרש המובאים בגמרא בנושא זה}

ה' נוקט בצער את הניב: "נלאיתי הנחם."

במצב כזה נופלת נפשו של הנביא. ” אוי-לי אמי--כי ילדתני
איש ריב ואיש מדון, לְכָל-הָאָרֶץ; לֹא-נָשִׁיתִי וְלֹא-נָשׂוּ-בִי,
כִּלְהַמְּלִיכָה מִקְּלָנִי. ”

מיהו המנשה הזה?

כמלך הוא האריך ימים על ממלכת יהודה, מ-697 לפה"ס
עד 643, 55 שנים! מבחינה מדינית הוא חיזק את הממלכה,
שסבלה בימי אביו חזקיהו מדיכוי של סנחריב ואשור.
ומהחורבן וההרס שהתחוללו במלחמותיו של חזקיהו.
גישתו היתה אלילית ודחה את השינויים באביו הטיל על
העם. הביא לידי כך שהעם החל לשוב אל מזבחות
האלילים ופחות לדבוק בה'.

במדרשים הוא נשוא הרב עלילות. הוא נמנה על שלושה
מלכי ישראל שאין להם חלק לעולם הבא. אך חז"ל הקלו
על סופו של מנשה בכך שהוא חזר בתשובה בסוף ימיו.